

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับ ประถมศึกษา ของโรงเรียนในกลุ่ม สังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

กัลยาณี ใจห้าว*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและ เปรียบเทียบความคิดเห็นของ ครูที่มีต่อการบริหารสิ่งแวดล้อม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนในกลุ่ม สังกัด สำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างในการ วิจัยคือ ครูที่รับผิดชอบงานสิ่งแวดล้อม และครูผู้สอน จำนวน 103 คน จากสถานศึกษา 3 แห่ง โดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ที่ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.976 สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อ การบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาโรงเรียนในกลุ่ม สังกัดสำนักงานเขต ห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ วิเคราะห์ค่าโดยใช้ค่า t-test แบบ Independent สำหรับ ประสบการณ์การทำงาน วิเคราะห์ค่าโดยใช้ค่า (One-way analysis of variance) เมื่อพบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของครู ที่มีต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนในกลุ่ม สังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านการบริการ ด้านการ บริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนการสอนทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
2. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อม ภายในสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษา ของกลุ่มโรงเรียนในสำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีความ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ครูที่มีประสบการณ์ การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมภายใน สถานศึกษาระดับประถมศึกษา ของกลุ่มโรงเรียนในสำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร โดย ภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ารายด้าน มีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้าน การบริการ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนการสอน

*นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา

คำสำคัญ

ความคิดเห็นของครูการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา , ระบบการบริหารสิ่งแวดล้อมในกลุ่มโรงเรียนในสำนักงานเขต

ความนำ

การพัฒนาทางเทคโนโลยีก่อให้เกิดมลภาวะและ เกิดปัจจัยเสี่ยงที่รุนแรงต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม สภาพที่เป็นปัญหา และหลายฝ่ายให้ความสนใจในปัจจุบันคือ การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศโลกและสภาวะโลกร้อน ผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมโลกดังกล่าว ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของประเทศเป็นอย่างมาก ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และการเมืองการปกครองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การป้องกันและลดทอนปัจจัยเสี่ยงจึงเป็นกุญแจดอกสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเราทุกคนมีอาจปฏิเสธได้ว่า สิ่งแวดล้อมที่กำลังถูกคุกคามในขณะนี้ทั้งระดับโลก ระดับชาติและระดับท้องถิ่น หลายฝ่ายจึงมีความพยายาม ที่จะร่วมคุ้มครองพิทักษ์สิ่งแวดล้อม หน่วยงานภาครัฐตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม ความสำคัญ และความจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการแก้ไขและป้องกันปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของประเทศจึงได้กำหนดนโยบายการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมไว้ว่าให้มีการส่งเสริม และสนับสนุนบทบาทของครอบครัว ชุมชน สถาบันอื่น ๆ และสื่อมวลชนให้มีส่วนร่วมในกระบวนการของการศึกษา การอนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

สิ่งแวดล้อม คือกระบวนการทั้งหมดของชีวิตกับธรรมชาติทุกอย่างรอบๆ ตัวมนุษย์ เป็นสิ่งแวดล้อมปัจจุบันนี้ พบว่าปัญหาของสิ่งแวดล้อมสูงขึ้นทุกวัน ซึ่งปัญหามีหลายประการ คือ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน และมลพิษทางอุณหภูมิตั้งแต่ปัญหาเหล่านี้ย่อมมีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อมนุษย์

ความสำคัญในด้านสิ่งแวดล้อม รัฐบาลได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 หมวด 4 หน้าที่ของชนชาวไทย มาตรา 69 ตอนหนึ่งว่า “บุคคลมีหน้าที่รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542:12) ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้บัญญัติสอดคล้องกัน ในมาตรา 2 ระบุว่า “สถานศึกษาต้องจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ เรื่องการจัดการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543:18) ยังกำหนดมาตรฐานการประเมินการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องการอนุรักษ์และการพัฒนาสิ่งแวดล้อมไว้ในมาตรฐานด้านผู้เรียน ในมาตราที่ 3 มี 3 ด้าน คือ รู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อม และตระหนักถึงผลกระทบต่อตนเองและสังคมที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและมีส่วนร่วมรักษาสิ่งแวดล้อม และใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า ซึ่งการประเมินผลนี้จะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความคั่งตัวแห่งการพัฒนาการของจิตสำนึก ต่อสิ่งแวดล้อมอันนำไปสู่การมีพฤติกรรมการพัฒนาและการรักษาสิ่งแวดล้อมที่สม่ำเสมอ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 10-11) ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการไว้ว่าในกระบวนการเรียนรู้ ต้องมุ่งปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

ในทำนองเดียวกัน สมทรง อินสว่าง (2546, หน้า 9) ได้กล่าวถึงทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและมลภาวะว่า จากสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏในปัจจุบัน ทรัพยากรของโลกและของประเทศของเราได้ลดลงอย่างต่อเนื่องทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ เหตุมาจากการกระทำของมนุษย์ที่ใช้อย่างไม่ระมัดระวัง การที่จำนวนประชากรของโลกเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละประมาณ 80 ล้านคน แต่ทรัพยากรของโลกลดลงทุกวัน และการที่มนุษย์จะเอาตัวรอดในอนาคตได้จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถมากกว่ามนุษย์ในอดีตและปัจจุบันหลายสิบเท่า นอกจากความรู้ด้านภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมนุษย์รุ่นใหม่ จำเป็นต้องเป็นมนุษย์สิ่งแวดล้อมคือ มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดี ลงมือฟื้นฟูและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสร้างเครือข่ายการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ภาพรวมของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และมลภาวะจึงกลายเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ส่งผลต่อแรงผลักดันทางการศึกษาในด้านสิ่งแวดล้อม

โดยสภาพที่เป็นจริงนั้น เป็นที่น่าสังเกตว่า สภาพแวดล้อมต่างๆ ไม่ค่อยได้รับความสนใจเท่าใดนัก ส่วนใหญ่จะมองข้ามไปจนทำให้เกิดปัญหาด้วยความประพฤติ หรือการแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน เมื่อถึงเวลานั้นก็อาจสายเกินแก้ หรือเป็นปัญหาที่แก้ไขได้ยากตั้งนั้นถ้าครูและผู้บริหารได้ตระหนักถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม ทำความเข้าใจและปรับปรุงให้ประสานสัมพันธ์และสอดคล้องกับสภาพต่างๆ ก็จะช่วยลดปัญหาต่างๆ ไปได้มากทีเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพแวดล้อมทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติ 2542 ปัจจุบันนี้โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษามีบทบาทมากขึ้นในด้านการให้ความรู้ทั้งด้านวิชาการ และการหล่อหลอมลักษณะนิสัยที่ดี อาชีพการงาน และสิ่งจำเป็นอื่นๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างราบรื่น สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญประการแรกที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นหน้าที่โดยตรงที่จะสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับผู้เรียนทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ และพัฒนาการทุกด้านของนักเรียนรวมทั้งเป็นตัวเร้าที่มีศักยภาพต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ และพัฒนาการด้านต่างๆ ของนักเรียนนอกจากนั้นก็กิจกรรมหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเป็นสิ่งที่เอื้อให้ทุกคนในโรงเรียนต้องกระทำเช่น การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบวินัย ข้อบังคับ และการกระทำ

กิจกรรมต่างๆ ที่เป็นการเสริมแรงให้นักเรียนเกิดความต้องการที่จะแสดงออกมาเป็นการเสริมสร้างบุคลิกภาพของตนเอง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 4 มาตรา 24 (5) ระบุให้สถานศึกษาดำเนินการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรอบรู้

ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนเพื่อให้เกิดความรู้ ความรับผิดชอบความรักและความห่วงใยในสิ่งแวดล้อม จึงเน้นย้ำให้ทุกหน่วยงานทุกระดับในสังกัด ให้ความสำคัญและถือเป็นนโยบายเร่งด่วนในเรื่องสิ่งแวดล้อม โดยให้ผู้บริหารทุกระดับรับนโยบายนำไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างจริงจัง กำหนดเป้าหมายตามนโยบายการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมกล่าวคือให้บุคลากรและนักเรียนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจ มีจิตสำนึกพร้อมทั้งร่วมมือในการอนุรักษ์พัฒนาป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

การศึกษาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาจึงเป็นที่สนใจศึกษากันอย่างกว้างขวางเพราะผลที่ได้จากการศึกษาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาจะทำให้เข้าใจลักษณะของสถานศึกษานั้นๆ มากขึ้นและเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารที่นำข้อมูลที่สำคัญนี้ไปใช้วางแผนในการพัฒนาให้มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเอื้ออำนวยต่อผลสัมฤทธิ์ของสมาชิกในสถานศึกษานั้นๆ สภาพแวดล้อมต่างๆ ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนของนักเรียน ต่อการอบรมสั่งสอนของครูอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะโรงเรียนถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จะต้องเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทั้งหลายทั้งมวลทั้งที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม ทั้งที่ติดตัวนักเรียนแต่ละคน หรือครูแต่ละคนเข้ามาในชั้นเรียนเป็นสิ่งที่ควรสนใจไม่ควรเพิกเฉยละเลย เพราะสิ่งเหล่านี้เองที่จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของแต่ละคน ทางสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ได้มีนโยบาย ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา โดยให้ครู นักเรียน ชุมชน ร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความสำเร็จในด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาคือ ตัวผู้บริหารสถานศึกษาและกระบวนการในการบริหารของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา จึงสนใจที่จะศึกษาถึงความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนในกลุ่ม สังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร เพื่อเสนอให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาที่สังกัดและเผยแพร่ผลการวิจัยให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนในกลุ่ม สังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ได้นำไปพัฒนาการบริหารสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนในสำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนในสำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรเป็นครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งหมด 143 คน กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่รับผิดชอบงานสิ่งแวดล้อม และครูผู้สอนจากสถานศึกษา 3 แห่ง ในกลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 103 คน

ตัวแปรในการวิจัย

- 1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ และประสบการณ์การทำงาน
- 2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนในกลุ่ม สังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำแนก 4 ด้านคือ
  1. ด้านการบริหารจัดการ
  2. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ
  3. ด้านการจัดการเรียนการสอน
  4. ด้านการบริการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ครูที่รับผิดชอบงานสิ่งแวดล้อม และครูผู้สอนจากโรงเรียนในกลุ่ม สังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 103 คน โดยใช้ตาราง ของ (Krejcie & Morgan) เครจซี่และมอร์แกน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 1.00 และหาค่าความเชื่อมั่นใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficeint) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ 1. ข้อมูลส่วนบุคคล 2. เนื้อหาที่จะทำวิจัย 3. ข้อเสนอแนะเป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติด้วย t-test แบบ Independent และ ANOVA (One-way analysis of variance) สำหรับตัวแปรเพศ และประสบการณ์การทำงาน

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 103 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีประสบการณ์การทำงาน 11 ปีขึ้นไปมากที่สุด ส่วนประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปีและ 6-10 ปี จำนวนเท่ากัน
2. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนในกลุ่ม สังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ครูมีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนในกลุ่ม สังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม และรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มี ประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนในกลุ่ม สังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้
  - 4.1 ด้านการบริหารจัดการ พบว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนในกลุ่ม สังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
  - 4.2 ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ พบว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนในกลุ่ม สังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
  - 4.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนในกลุ่ม สังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
  - 4.4 ด้านการบริการและอื่นๆ พบว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนในกลุ่ม สังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. การแสดงความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ของกลุ่มโรงเรียนในสำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นในด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการบริการและอื่นๆรองลงมาอีกคือ ด้านการบริหารจัดการ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งอภิปรายในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนในกลุ่มสำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม และรายด้าน ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ได้ให้ความสำคัญกับอาคารเรียน อาคารประกอบ และพื้นที่โรงเรียนสะอาด ปลอดภัย ด้วยความร่วมมือของทุกฝ่าย มีมาตรการ/แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดและปลอดภัย และจัดให้มีน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาดและเพียงพอ รวมทั้งมี สวนหย่อม สวนสมุนไพร สวนอื่นๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีมาตรการและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัด สอดคล้องกับแนวคิดของ นรา สมประสงค์ และเสรี ลาโชโรจน์ (2546, หน้า 67-95) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ว่าบทบาทของผู้บริหาร ในการบริหารสภาพแวดล้อมทางสังคมในสถานศึกษานั้นมีความสำคัญมาก เพราะสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ดีและเหมาะสมจะช่วยให้ นักเรียน นักศึกษา ครูอาจารย์ คณาธิการโรง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่น เป็นสุข มีขวัญกำลังใจในการทำงาน การเรียนการสอน การดำเนินกิจกรรมต่างๆ อันจะส่งผลให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น นอกจากนี้การบริหารสภาพแวดล้อมด้านบรรยากาศการบริหาร และการปฏิบัติงานผู้บริหารควรใช้กลวิธีในการบริหารที่ดีและเหมาะสมเพื่อที่จะทำให้บรรยากาศการบริหารและบรรยากาศการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างราบรื่น บุคคลทุกฝ่ายมีความสุข ความพึงพอใจ และมีแรงจูงใจในการทำงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐนันท์ ปราบริปู (2551) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอบ้านกรวด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนและครูมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในระดับพึงพอใจมาก

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนในกลุ่ม สำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมโดยบูรณาการเข้ากับวิชาอื่นๆ กระตุ้นให้ครูจัดการเรียนรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมโดยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและกระตุ้นให้ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาไปใช้สอนจริง ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่วนในเรื่องสนับสนุนให้มีการจัดการผลิต/ผลิตภัณท์ที่เกิดจากขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอ โดยวิธีการขาย แลกเปลี่ยน ให้เปล่า จัดทำเป็นของที่ระลึก ใช้เป็นสื่อ/อุปกรณ์การเรียน มีความสอดคล้องกับ เฉลียว กล้าหาญ (2550) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จากผลการวิจัยที่พบว่าด้านการจัดการเรียนการสอน ครูมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ของกลุ่มโรงเรียนในสำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษานั้น ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นในลักษณะเดียวกัน ดังนั้นครูที่มีเพศแตกต่างกันจึงมีความคิดเห็นในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนในสำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ของกลุ่มโรงเรียนในสำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์ทำงานที่มากกว่า มีทักษะในการแสดงความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษามากกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า หรืออาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสามขนาดมีทัศนคติที่เห็นต่างกันว่า การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยการส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์หลักสูตรในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง สิ่งแวดล้อมศึกษา กระตุ้นให้ครูจัดการเรียนรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมโดยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อีรวุฒิ เอกะกุล (2551) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาบุคลากรเพื่อรับผิดชอบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ของกลุ่มโรงเรียนในสำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ของกลุ่มโรงเรียนในสำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำมาจัดระบบการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เฉลียว กล้าหาญ. (2550). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
 มหบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ณัฐนันท์ ปราบริปู. (2551). ความพึงพอใจของนักเรียนและครูที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา
 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2551). การศึกษาสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษากาญจนบุรี เขต5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
 สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- นรา สมประสงค์ และ เสรี ลาซโรจน์. (2546). หน่วยที่ 9 การบริหารสภาพแวดล้อมสถานศึกษา. ใน
 เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการสถานศึกษา. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมทรง อินสว่าง. (2546). การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ใน เอกสารการสอนชุดวิชาวิทยาการ
 สิ่งแวดล้อมสำหรับโรงเรียนและชุมชน หน่วยที่ 8-15. นนทบุรี: มหาวิทยาลัย
 สุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). รายงานการวิจัยที่มีอิทธิพล
 ต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ครูสภา.
- _____. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542. กรุงเทพมหานคร: ครูสภา
 ลาตพร้าว.